

Asia: VN/25323/2021

Luonnos valtioneuvoston huoltovarmuusselonteoksi

Lausunto Utlåtande

Lausunnot lukuun 1. Johdanto

Utlåtande om kapitel 1 Inledning

-

Lausunnot lukuun 2. Kansainvälinen yhteistyö

Utlåtande om kapitel 2 Internationellt samarbete

-

Lausunnot lukuun 3. Huoltovarmuuden toimintaympäristön kehitys ja sen vaikutukset

Utlåtande om kapitel 3 Utveckling av försörjningsberedskapens verksamhetsmiljö och effekterna av denna utveckling

-

Lausunnot lukuun 4. Kansalaisvarautuminen

Utlåtande om kapitel 4 Medborgarnas beredskap

-

Lausunnot lukuun 5. Huoltovarmuuden toimintamalli

Utlåtande om kapitel 5 Verksamhetsmodell för försörjningsberedskapen

-

Lausunnot lukuun 5.1.5 Sektorikohtaisen varautumisen lähtökohtia

Utlåtande om kapitel 5.1.5 Utgångspunkter för den sektorsvisa beredskapen

-

Lausunnot lukuun 6. Sotilaallinen huoltovarmuus

Utlåtande om kapitel 6 Militär försörjningsberedskap

-

Lausunnot lukuun 7. Huoltovarmuuden kehittämislinjauksia

7.1 Huoltovarmuuden taloudelliset resurssit

Utlåtande om kapitel 7 Riktlinjer för utveckling av försörjningsberedskapen

7.1. Ekonomiska resurser för försörjningsberedskapen

-

7.2. Huoltovarmuuslainsäädännön ajantasaistaminen

7.2. Uppdatering av försörjningsberedskapslagstiftningen

-

7.3. Sektorikohtainen varautumisen ja yhteistyön kehittäminen sekä osaamisen varmistaminen

7.3. Utvecklande av den sektorsvisa beredskapen och det sektorsvisa samarbetet samt säkerställande av kompetensen

Luvussa todetaan mm. seuraavaa: ”Kukin ministeriö vastaa huoltovarmuudesta ja sen kehittämisestä omalla hallinnonalallaan valtioneuvoston työnjaon mukaisesti. Tämä työnjako on lähtökohtaisesti toimiva mutta hallinnonalojen välillä tarvitaan edelleen yhteistyön kehittämistä sekä riittävää koordinaatiota erilaisten huoltovarmuuteen liittyvien ryhmien sekä prosessien välillä”

Edelleen ”Osaavan työvoiman saatavuus on kysymys, joka heijastuu myös huoltovarmuustyöhön. Sotilaallisen huoltovarmuuden kriittisen osaamisen hallintaa on jo tarkasteltu Huoltovarmuusorganisaation MIL-poolin tilaamassa selvitystyössä. Vastaava tarkastelu on tarpeen ulottaa muillekin huoltovarmuuden kannalta keskeisille sektoreille.”

Edelleen kohdan 7.3 linjauksina esitetään, että ”Suomen huoltovarmuus ja kriisivalmius edellyttävät panostamista koulutukseen. Taloudellisten resurssien varmistamisen lisäksi on määriteltävä, mitkä ovat huoltovarmuuden kannalta kriittiset osaamisen tarpeet ja miten tarpeisiin pystytään vastaamaan osaavan työvoiman saatavuuden ennakoinnilla sekä koulutus- ja työvoimapolitiisilla toimenpiteillä. Huoltovarmuuden kannalta kriittiset koulutuskokonaisuudet on säilytettävä korkeakoulujen ja toisen asteen opinto-ohjelmissa.”

Kuten selontekoluonnoksessakin todetaan, sotilaallisen maanpuolustuksen osalta kriittisen osaamisen määrittelytyötä on tehty ja julkaistu. Selonteossa esitetään vastaavan tarkastelun tekemistä myös muiden sektorien osalta. Huoltovarmuuden kannalta kriittisen osaamisen tarpeiden kartoitus edellyttää systemaattista yhteistyötä hallinnonalojen välillä. Opetus- ja kulttuuriministeriön

näkemyks on, että olisi myös määriteltävä miten kriittisen osaamisen määrittelytyötä on tarkoituksenmukaista tehdä yhteistyössä opetushallinnossa yleisemmin tehtävän osaamistarpeiden ennakkoinnin kanssa, ja miten varmistaminen tapahtuu osana koulutusjärjestelmän ohjausta. Kriittisten alojen osaajien saatavuuden tarkastelussa on hyvä huomioida myös kansainvälisten opiskelijoiden kasvava osuus suomalaisessa korkeakoulutuksessa.

Kriittisen erityisosaamisen varmistamisen lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö korostaa yleisemmin näkökulmaa, että kriiseistä selviäminen edellyttää toimivaa yhteiskuntajärjestelmää, jota kannattelevat osaavat, sitoutuneet ja tulevaisuuteen uskovat ihmiset. Henkinen kriisinkestävyys rakentuu keskinäiseen ymmärryksen, vuorovaikutuksen ja luottamuksen varaan. Osaamisen huoltovarmuus edellyttää, että kansakunnalla on kaikissa olosuhteissa käytettävissään paitsi materiaaliset toimintaedellytykset, myös riittävä osaaminen niiden hyödyntämiseen ja uusintamiseen. Suomessa on kyettävä tuottamaan riittävällä tasolla kaikki yhteiskunnan toimivuuden sekä tieteen ja tutkimuksen kehityksen kannalta välttämätön osaaminen. Koronapandemia ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan ovat tehneet entistä näkyvämmäksi tarpeen vahvistaa osaamisen huoltovarmuutta ja yhteiskunnan henkistä kriisinkestävyyttä.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää huomiota tutkimuksen ja koulutuksen infrastruktuurien kriittisyyteen osaamisen huoltovarmuuden kannalta. Infrastruktuurin mahdolliset toimintahäiriöt voivat vaikuttaa laajasti mm. korkeakoulujen toimintaan, opetukseen ja tutkimukseen sekä niiden tuottaman tiedon, osaamisen ja palveluiden toimintaan.

7.4. Verkostomallin kehittäminen sekä jatkuvan yhteiskunnallisen vuoropuhelun tarve

7.4. Utveckling av nätverksmodellen och behovet av en kontinuerlig samhällsdialog

-

Lausunnot liitteeseen 1

Utlåtande om bilaga 1

-

Muut selontekoa koskevat yleiset kommentit

Övriga allmänna kommentarer om redogörelsen

-

Lehikoinen Anita

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Jantunen Juho-Antti
Opetus- ja kulttuuriministeriö